

Biserka Stoimenova

(Bulgaria, Konstantin Preslavsky University of Shumen)

The Reception of Translated Bulgarian Literature in Turkey A Public Lecture Delivered by Prof. Zeynep Zafer (Ankara University)

Abstract: This article offers an outline of the public lecture delivered by Prof. Zeynep Zafer, in which she presented an impressive panorama on the reception of translated Bulgarian literature in Turkey. This event was part of the initiatives undertaken by the team of the Konstantin Preslavsky University of Shumen within the National Consortium on *Development and Promotion of Bulgarian Studies Abroad*.

Бисерка Стоименова

(България, Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“)

Преводната рецепция на българската литература в Турция Публична лекция на проф. Зейнеп Зафер (Анкарски университет)

На 21.02. 2024 г. Катедрата по история и теория на литературата на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“ бе домакин на публичната лекция на проф. д-р Зейнеп Зафер (Анкарски университет) на тема: *Преводната рецепция на българската литература в Турция*. Събитието – част от инициативите на Факултета по хуманитарни науки по Националната научна програма „Развитие и утвърждаване на българистиката в чужбина“ – предостави възможност за среща на академичната колегия с професор Зафер, гост-изследовател по Програмата, преводач и специалист в областта на чуждестранната българистика. Приветствия към лекторката, възпитаничка на Шуменския университет, поднесоха проф. д-р Страшимир Цанов, ръководител на Катедрата по история и теория на литературата, и проф. д-р Димитър Попов, ръководител на Катедрата по български език.

Професор д-р Зейнеп Зафер е преподавател в Катедрата по български език и литература на Анкарския университет от 1992 г. Нейните интереси са в областта на българистичните изследвания и транслатологията. Автор е на статии върху българската литература, съставител и съавтор е на Антология с преводи на български художествени текстове. Превежда проза, поезия и академични текстове от турски език на български и от български език на турски. Дългогодишен изследовател на преводната рецепция на българската и руската литература в Турция, тя е автор на множество публикации по въпросите на българо-турските литературни диалози и на интеркултурната комуникация. Автор е и на *Турско-български речник* (2017).

Пред академичната аудитория професор Зафер представи забележителна панорама на преводната рецепция на българската литература в Турция, като отвори и систематизира етапите в популяризацията на литературните творби – периоди на устойчива преводаческа практика, на прекъсване и „затихване“ на преводи и издателска дейност, на възобновен интерес и преиздаване на текстове от класическата българска литература. Особен акцент бе поставен върху динамиката на преводаческия процес и изместванията от преводи, резултат от избора на преводача, доминирали в периода от края на 30-те до средата на 60-те г. на XX в., към преводаческа практика посредством език посредник (предимно немски или френски) в периода от средата на 60-те до 90-те г. на XX в. и към укрепналата впоследствие тенденция за преводи от български език. Като особеност на преводаческия интерес в периода 60-те–80-те години на века авторката изтъкна насочването към творби с подчертано политическо съдържание и пропагандни послания като текстовете на М. Гръбчева, К. Калчев, А. Гуляшки.

В представянето на преводната рецепция на българската литературна класика професор Зафер прецизно отвори автори и текстове, привлекли вниманието на различни преводачи, преиздавани или включвани в сборни издания, като обобщи тенденциите в преводната поезия, проза и драматургия в различни културни етапи. В лекционното си изложение авторката проследи както преводаческия и издателския интерес в турската културна среда към емблематични творчески фигури, изграждащи класическия белетристичен литературен канон (Ал. Константинов, Й. Йовков, Д. Димов, Ем. Станев, В. Мутафчиева, Н. Хайтов, Чудомир и др.) или облика на съвременната българска проза (В. Пасков, Ал. Попов, Г. Господинов и др.), така и важната роля на множеството антологийни издания за литературноисторическо представяне на българската поезия. Важни акценти бяха поставени и върху укрепналата рецепция на българската драматургия след 90-те години на XX век с активното поставяне на български пиеси на турска сцена и с активния превод на драматургични текстове на автори като Ст. Стратиев, Ст. Цанев, Ив. Радоев, Хр. Бойчев.

Като дългогодишен изследовател на българо-турските литературни диалози и на преводната рецепция на художествени текстове, професор Зафер представи и задълбочената, всеотдайна работа на преводачите – културни посредници – сред които отвори забележителната творческа практика на М. Аджароглу, Й. Индже, Б. Арпад, И. Аглагюл, А. Бехрамоглу, Х. Шен, Х. Мевсим, К. Джесур, Ю. Бабекоглу.

Публичната лекция на професор д-р Зейнеп Зафер предостави възможност за дискусия в академичната колегия върху проблемите за интеркултурната обвързаност и културна трансмисия, за исторически обусловените ѝ специфики и съвременно състояние. Във фокуса на обсъждането застанаха въпросите за преведените и непреведените (все още) за турската публика български автори и текстове, за познатите и непознатите (все още) автори и текстове на турската литература у нас, за динамиката в рецепцията на една национална литература в чужда културна среда и за ролята на извънестетическите фактори в изграждането на българо-турския литературен диалог. Важен акцент бе поставен и върху въпросите за състоянието и развитието на българистиката в академичната и университетската среда на Турция, за интереса към преводаческата професия и практика, за ролята на литературната диалогичност в процеса на взаимно културно опознаване.

